

Towards a Water Sensitive City: Inspirations from Rotterdam

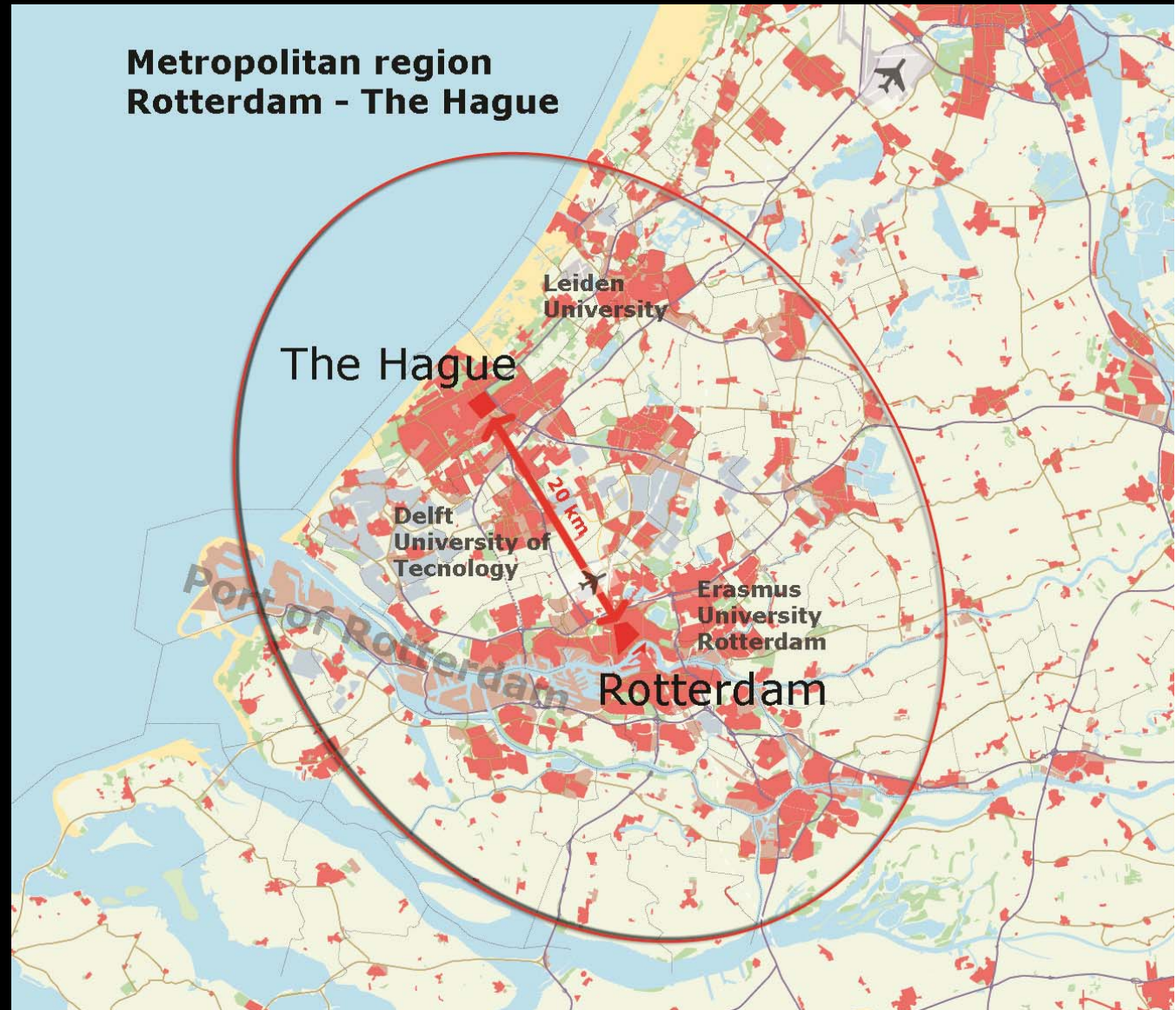
Wiwi Tjiook MSc – landscape architect
Urban Planning Department
City of Rotterdam

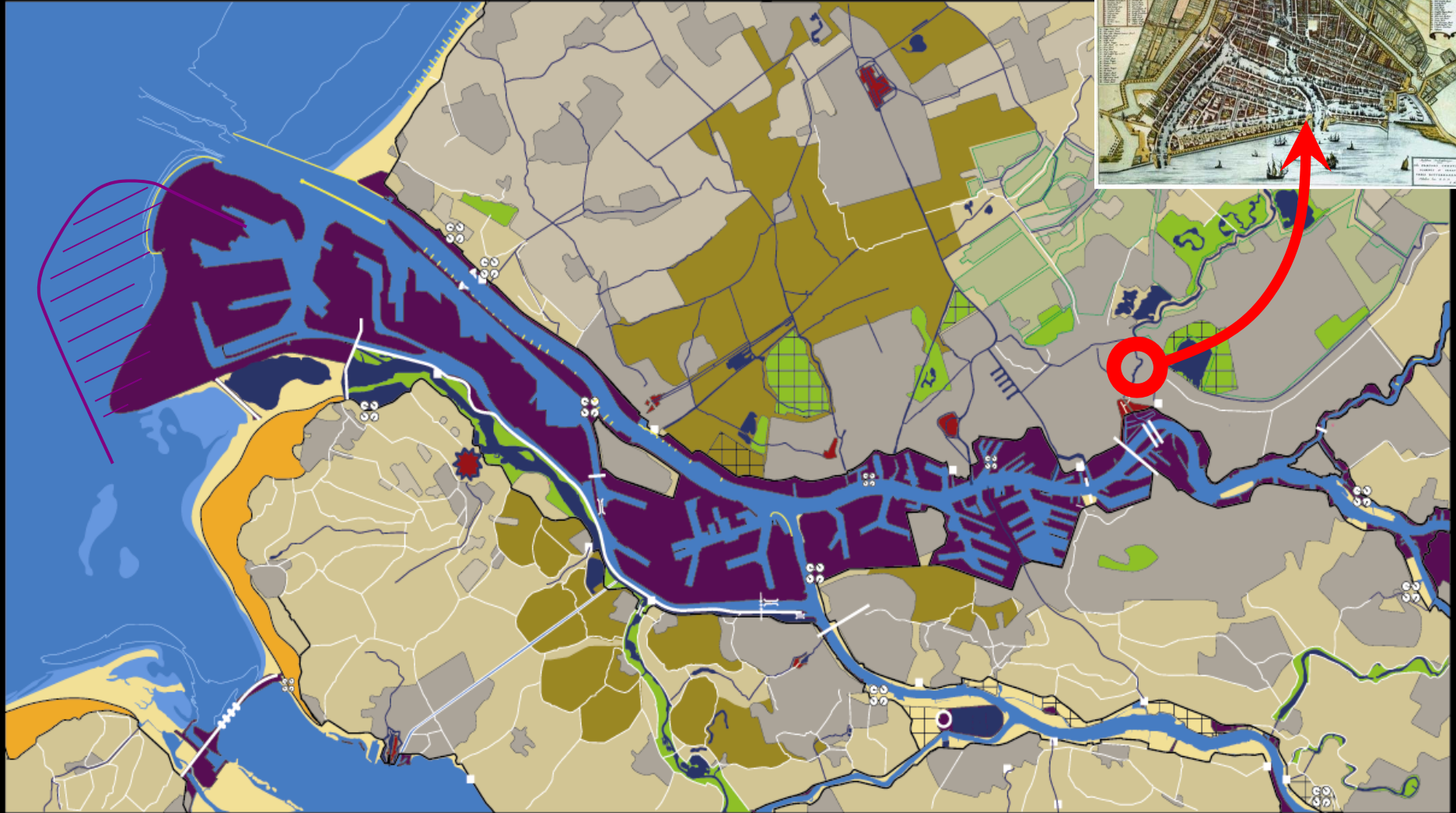

Metropolitan region Rotterdam – The Hague

- 2,5 million inhabitants
- 3 universities
- Airport
- Highspeed trainstation

binnendijk	zuiveringsinstallatie	buitendijks water	hoog, verhard buitendijks gebied	inklinking	tuinderij
zeesluis	drinkwatervoorziening	ondiep water	buitendijks gebied	historische kern	park
dam	gemaal	binnendijks water	binnendijks gebied	stad	
kade / krib	zee / rivierdijk	duinen	droogmakerij	baggerdepot	

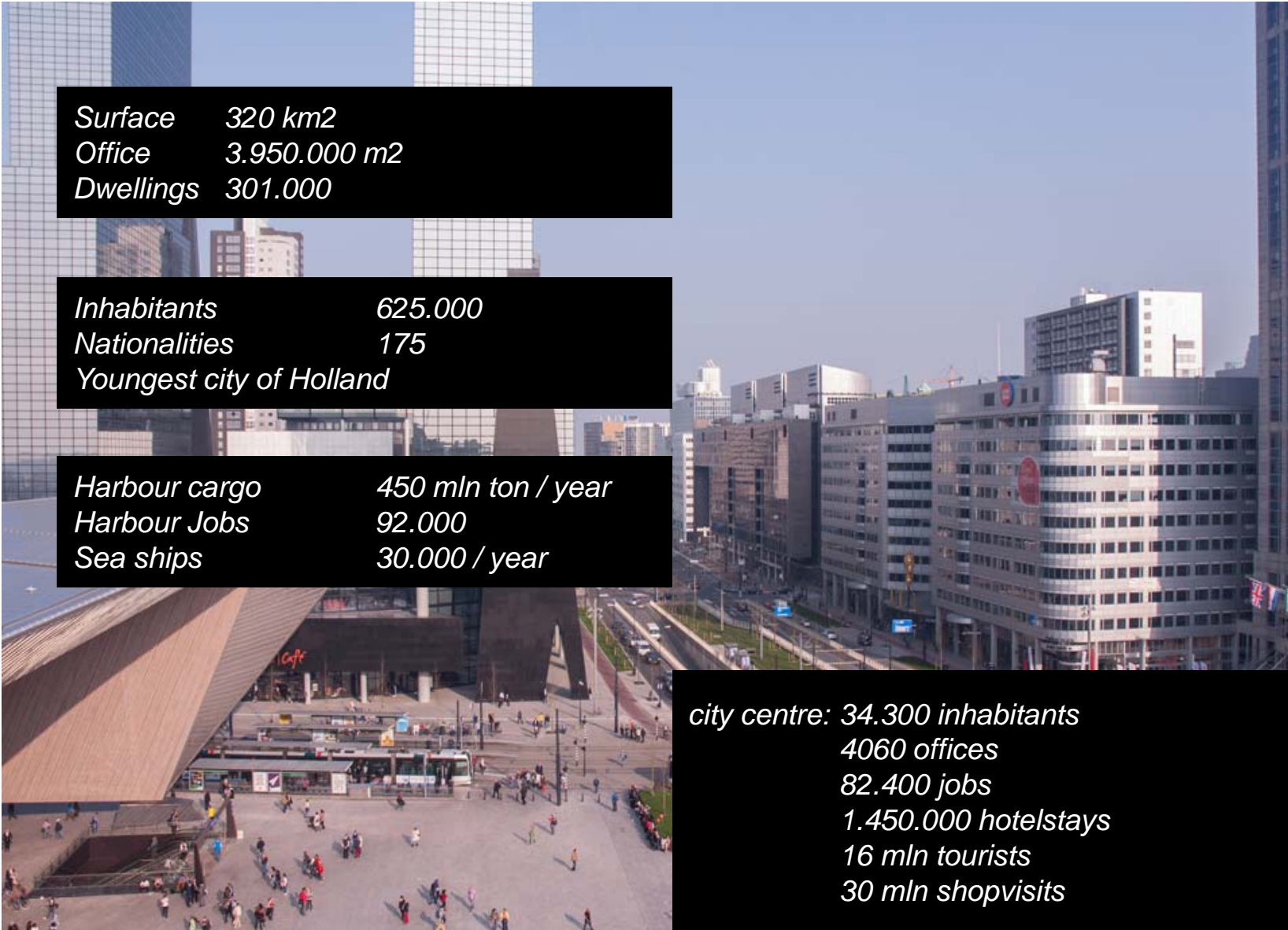
Rotterdam in figures

Surface 320 km²
Office 3.950.000 m²
Dwellings 301.000

Inhabitants 625.000
Nationalities 175
Youngest city of Holland

Harbour cargo 450 mln ton / year
Harbour Jobs 92.000
Sea ships 30.000 / year

city centre: 34.300 inhabitants
4060 offices
82.400 jobs
1.450.000 hotelstays
16 mln tourists
30 mln shopvisits

14 May, 13.20, 1940.....

Reconstruction Plan 1945

BESTEMMINGEN HERBOUW BINNENSTAD ROTTERDAM
GLOBAAL OVERZICHT VAN DE BESTEMMINGEN DER RUIMTEN OP DEN BEGANE GROND IN DE NIEUWE BINNENSTADSBEBOUWING

Reconstruction in the 50's: housing and shopping

Lijnbaanhoven vd Broek Bakema

Innercity densification in the 80's

WTC Kraaijvanger

Reconstructing the City '90's: South Bank Development

Erasmusbrug van Berkel UNstudio

Densification of the inner city from 1990 onwards

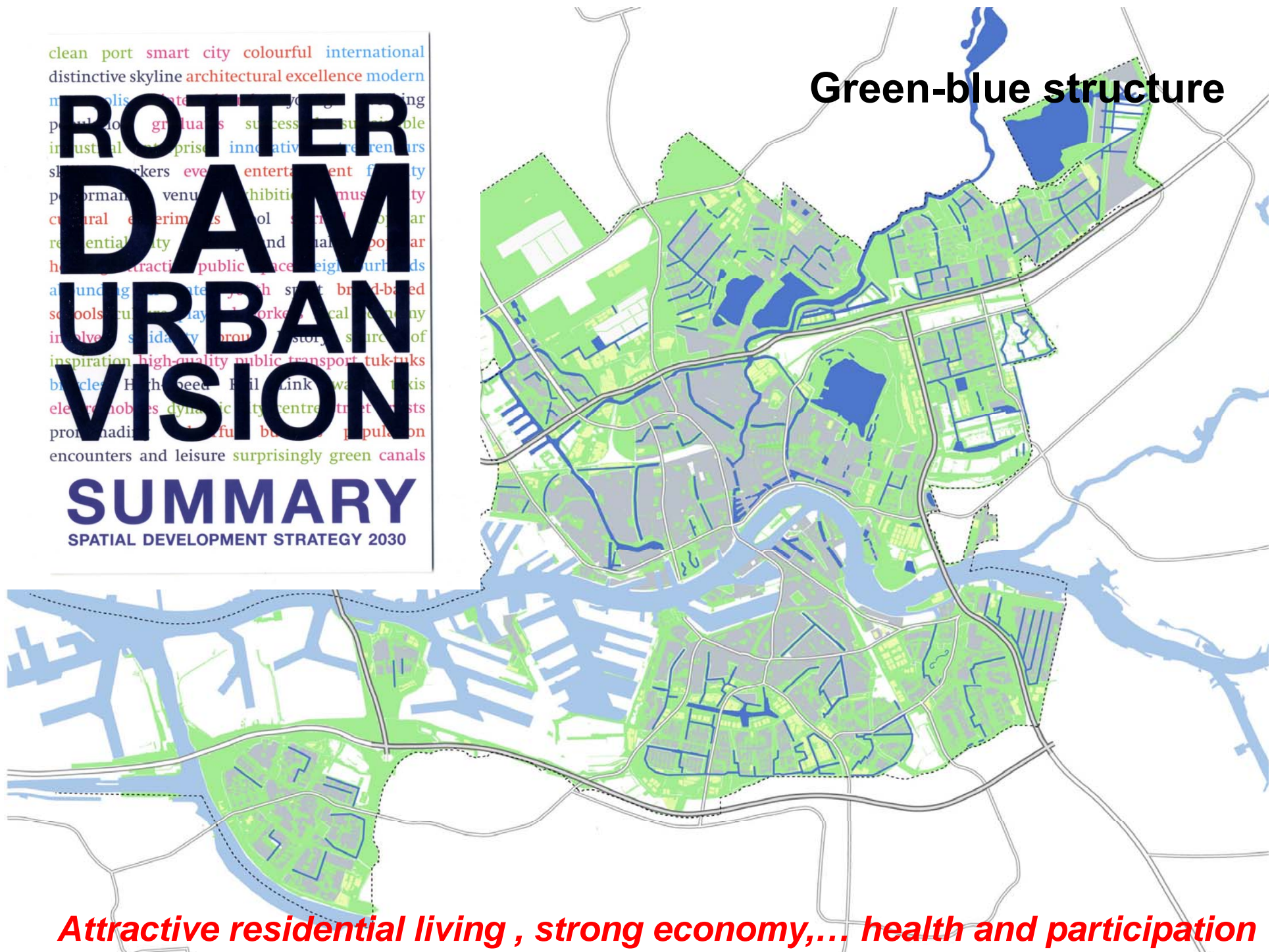

clean port smart city colourful international
distinctive skyline architectural excellence modern
n...olis...ate...ing
p...do...gr...uals...success...sustainable
i...ust...al...pr...ise...innovative...re...ren...ers
s...l...r...k...ers...eve...entertainment...ent...ity
p...o...r...m...a...n...c...e...n...u...s...h...i...b...i...t...i...o...n...m...u...s...i...c...i...t...y
c...u...l...t...u...r...a...l...e...x...p...e...r...i...m...e...n...t...s...c...o...l...l...e...g...e...s...c...o...u...n...t...y
r...e...s...i...d...e...n...t...i...a...l...i...t...y...a...n...d...h...a...n...s...p...o...p...u...l...a...r
h...e...a...t...r...a...c...t...i...v...e...p...u...b...l...i...c...p...l...a...c...e...n...e...i...g...h...t...u...r...i...n...g
a...l...l...o...u...n...d...g...i...n...g...t...e...c...h...n...o...l...o...g...y...s...t...r...e...e...t...b...r...i...d...g...e...d
s...c...h...o...o...l...s...c...u...l...t...u...r...a...l...p...l...a...y...w...o...r...k...e...r...s...c...a...l...c...o...m...m...u...n...i...t...y
i...n...v...o...l...v...e...s...t...u...d...e...n...t...s...p...r...o...m...o...t...i...n...g...s...t...o...r...y...s...o...u...r...c...e...s...o...f
i...n...s...p...i...r...a...t...i...o...n...h...i...g...h...q...u...a...l...i...t...y...p...u...b...l...i...c...t...r...a...n...s...p...o...r...t...t...u...k...-t...u...k...s
b...i...c...y...c...l...e...s...h...i...g...h...s...p...e...e...d...r...a...i...l...l...i...n...k...w...a...t...e...r...t...u...b...i...s
e...l...e...c...t...r...i...c...m...o...b...i...l...i...t...y...d...y...n...a...m...i...c...c...i...t...y...c...e...n...t...r...e...t...r...e...e...t...t...r...a...n...s
p...r...o...m...o...t...i...n...g...h...i...g...h...q...u...a...l...i...t...y...p...u...b...l...i...c...t...r...a...n...s...p...o...r...t...t...u...k...-t...u...k...s
e...n...c...o...u...n...t...e...r...s...a...n...d...l...e...i...s...u...r...p...r...i...s...i...n...g...l...y...g...r...e...e...n...c...a...n...a...l...s

ROTTERDAM URBAN VISION

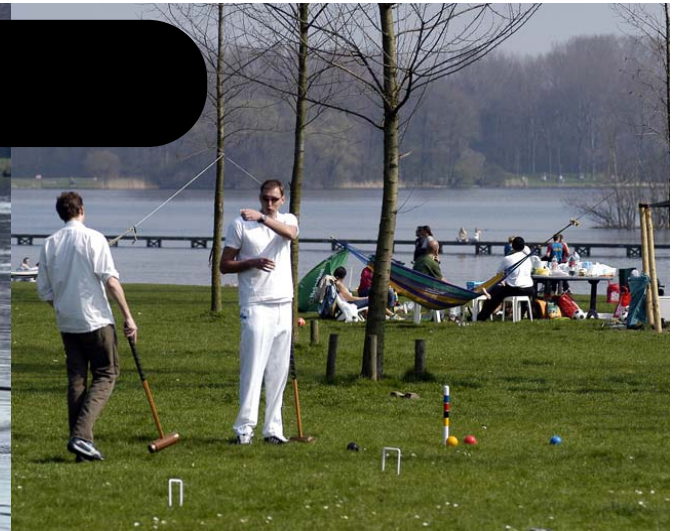
SUMMARY
SPATIAL DEVELOPMENT STRATEGY 2030

Green-blue structure

Attractive residential living , strong economy,... health and participation

Rotterdam and Water

Water Challenges

PRECIPITATION

WATER CHALLENGES

SEA LEVEL RISE

RIVER DISCHARGES

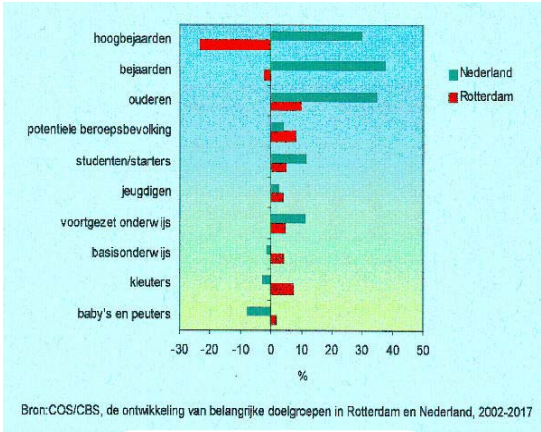

GROUNDWATER

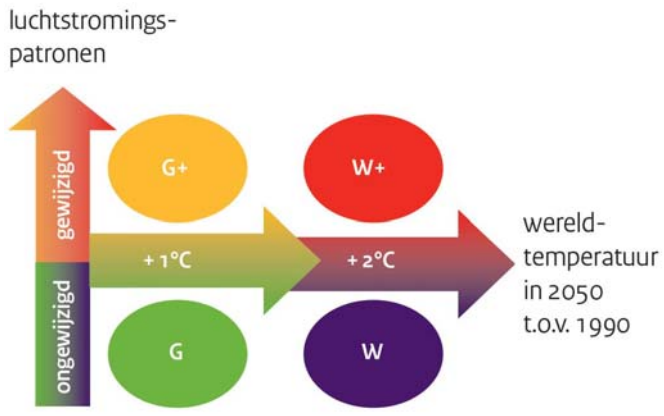

NEW DEVELOPMENTS

DEMOGRAPHY

CLIMATE

ECONOMY

TECHNOLOGY

Welke **impact** heeft de 3e Industriële Revolutie op uw bedrijf?

SOCIETAL

Rotterdam climate change adaptation strategy

Effects of Climate Change

Sea level rise

Low river discharges

Long periods of heat

More intense rain events

High river discharges

Long periods of drought

WHY ACT NOW?

The climate
is changing

Developing
the city is a
continuous
process

Building
trust in a
safe region

Adapting
offers
opportunities

Robust and resilient

Protection and moving in tune

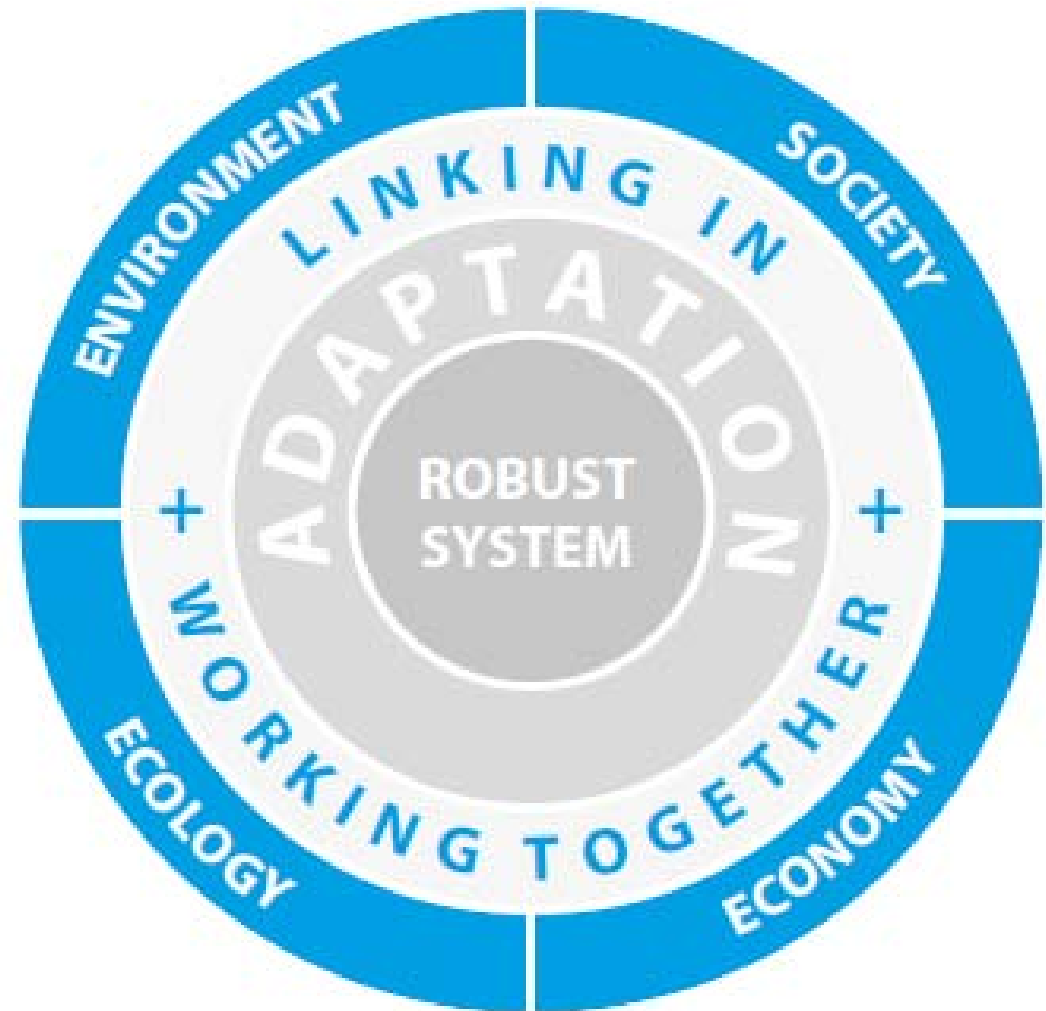

Delta works and small-scale projects

Technology and nature

RAS: PRINCIPLES

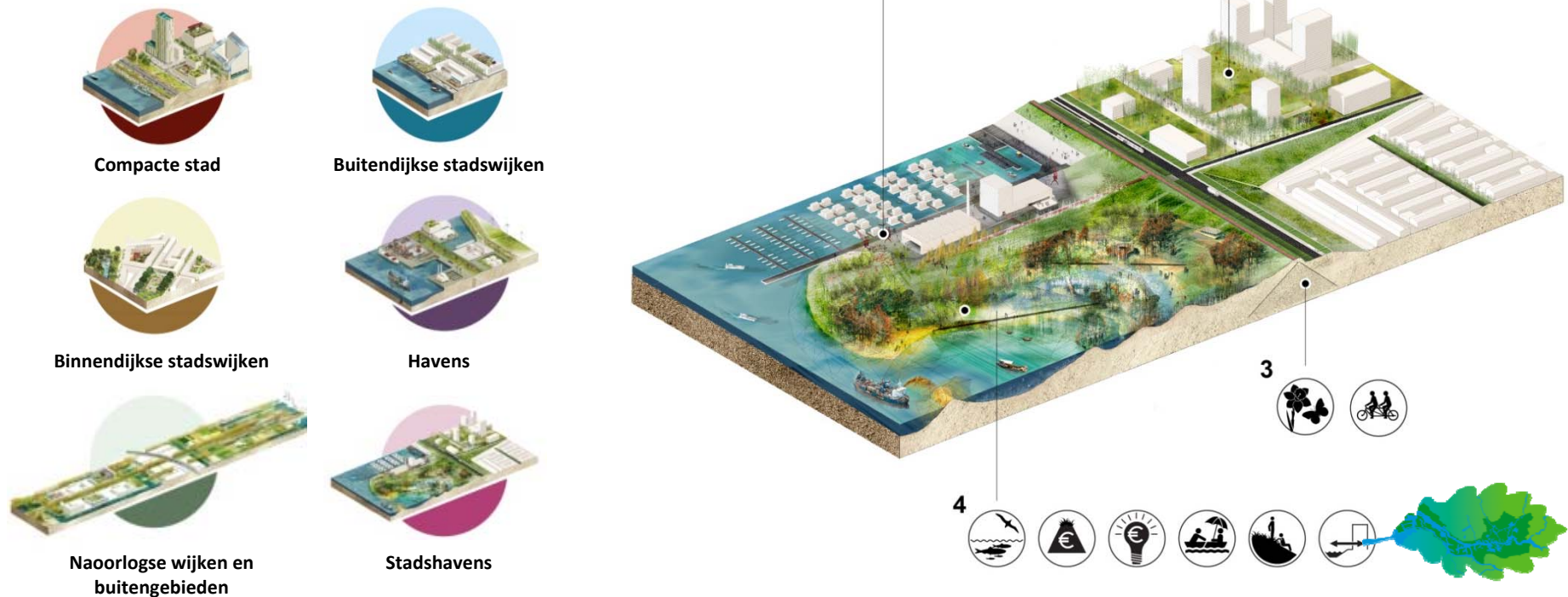

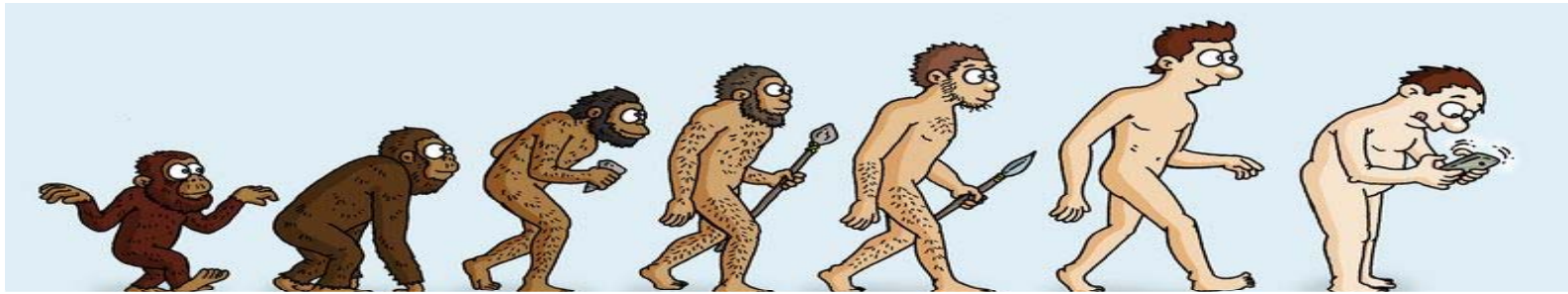
Rotterdam climate change adaptation strategy

Perspective for the climate resilient delta city

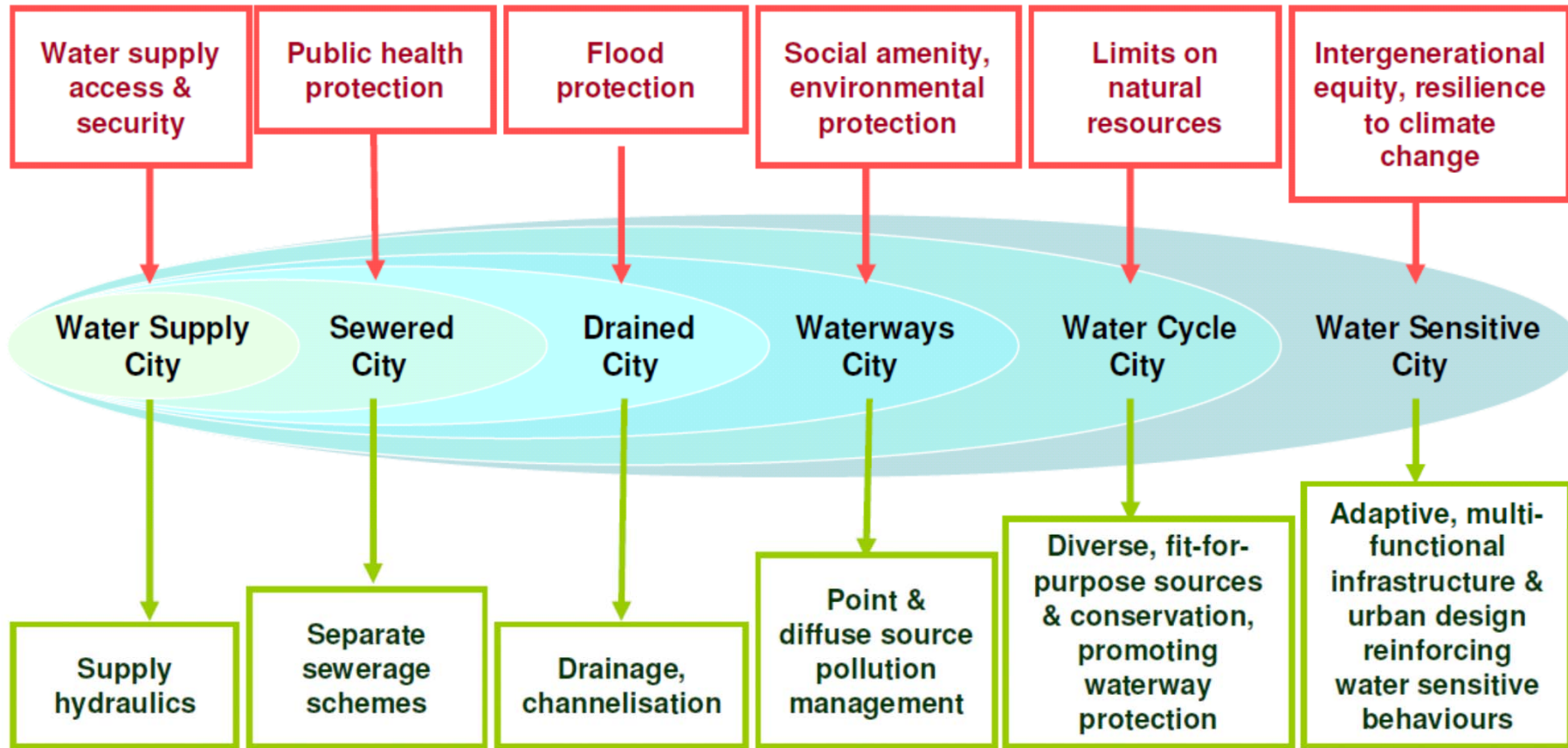
Illustrative reproduction of the possibilities for climate adaptation for different types of city districts

- What **measures** could we apply here?
- Which **stakeholders** are important to play a role?
- What **value** is added by those measures?
- Which stakeholders **profit**?

Cumulative Socio-Political Drivers

WATER SENSITIVE CITY FRAMEWORK

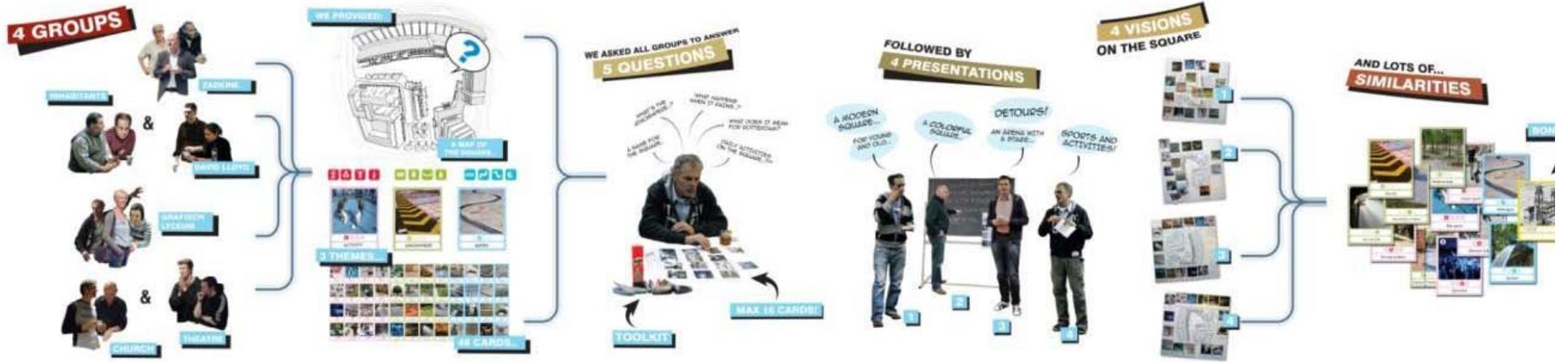
WATER SENSITIVE URBAN DESIGN

WATER PLAZA BENTHEMPLEIN

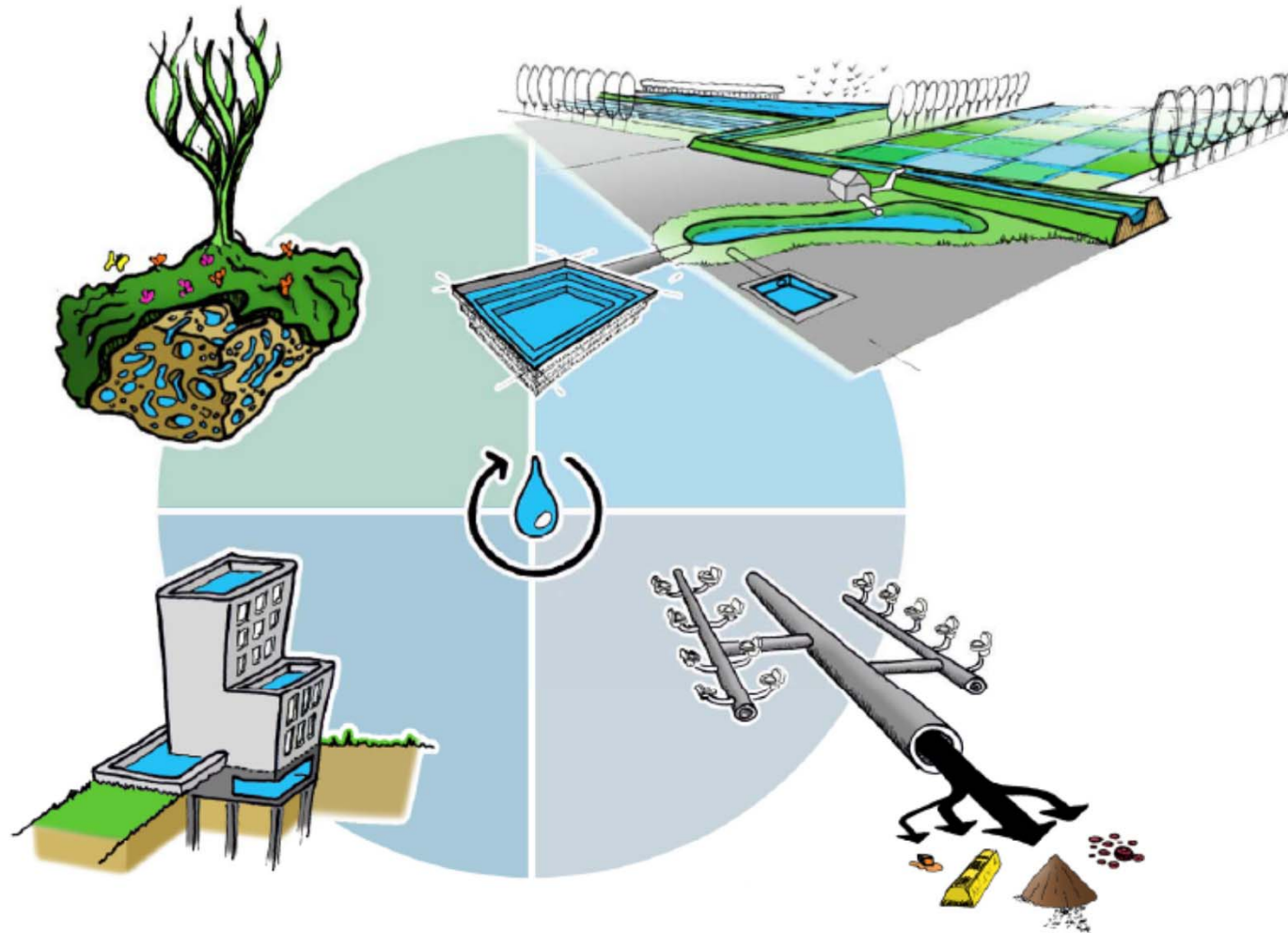

PARTICIPATION

AND INNOVATON

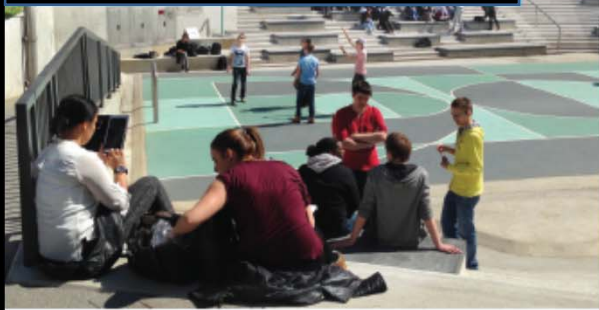
WATER SENSITIVE ROTTERDAM
Innovatie agenda

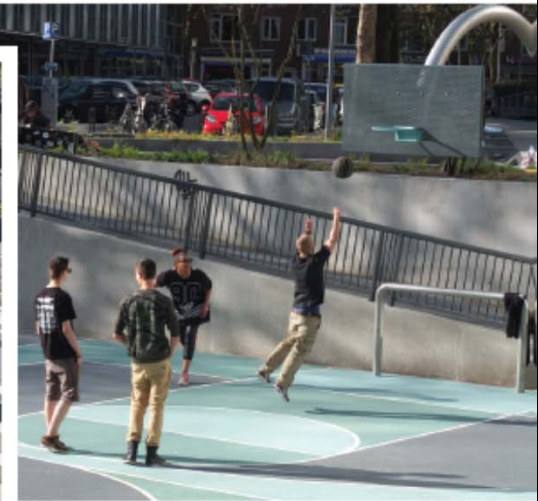
Trappen te gebruiken als tribune voor bijv. lessen Zadkine

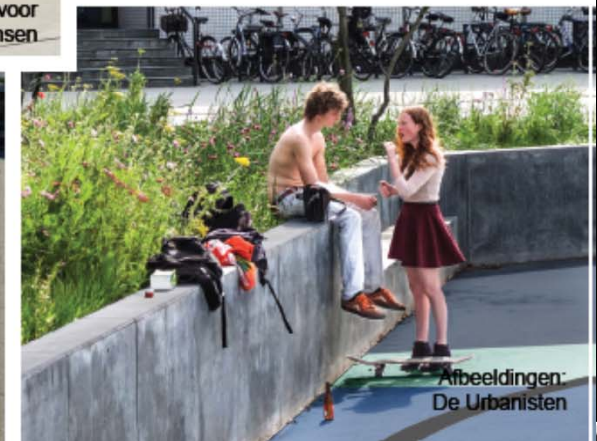
Daily use of public space

Veelzijdig gebruik bassin #2 voor samenkomst van mensen

Grote bassin ingericht op actief gebruik door verschillende groepen

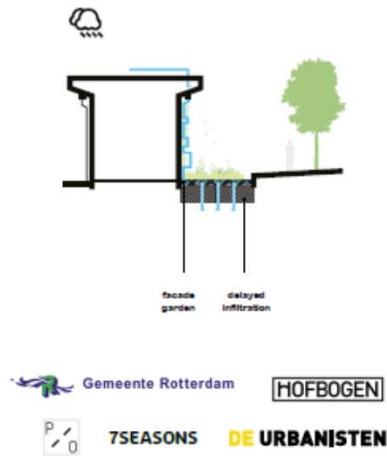
Afbeeldingen: De Urbanisten

GREENING HOFBOGEN

Greening Hofbogen aims at the monumental structure of the 'Hofpleinlijn'. While waiting for a long term vision, the Hofbogen are approached from a bottom up perspective, starting at street level. Analyses show, that there is a potential for a substantial greening of the facades and sidewalks. Rain water from the roof is used for irrigation purposes and local infiltration. Moreover, Greening the Hofbogen is about placemaking. Illustrative in this is the Post-Office (SCHOP) project. The intervention on their 'Hofboog' facade addresses issues like restoring urban ecosystems, edible growth, rainwater reuse and public urban furniture.

Year	2014-ongoing
Client	City of Rotterdam
Design	DE URBANISTEN Post-Office (SCHOP)
Status	Study and test-site
Collaborators	Post-Office 7 seasons Hofbogen BV
Costs test site	700 euro (material costs)
DE URBANISTEN	Research by design, support of test-site

WATER SENSITIVE ROTTERDAM

ON ALL LEVELS

POST-OFFICE

7 SEASONS

DE URBANISTEN

Droge voeten dankzij 'natte' Rain(a)way-tegel

Primeur. Een nieuwe doorbraak in de strijd tegen overtollig water: de Rain(a)way-tegels. Een wereldwijde primeur voor Rotterdam.

Fien Dekker, bedenker van de Rain(a)way-tegels. (Foto: P. van der Meulen)

Aan de stoep voor het Katschoekgebouw valt nog weinig bijzonders te zien. Gewoon een opengewerkte straat, zoals Rotterdam er wel meer telt. Het bijzondere zit 'm in de speciale Rain(a)way-tegels die er van de zomer worden teruggeplaatst. Onder de straat komt een regenwaterriool. Daarboven maken parkeerplaatsen ruimte voor een lange voortuin, met afwisselend kleurige beplanting en een soort opengewerkte stoeptegels waar het teveel aan regenwater in kronkelende, kleine gultjes wordt opgevangen.

Handig

'In plaats van het water onder de grond te verstoppen, maken deze tegels een wateropvang bovengronds mogelijk. Handig.'

Fien Dekker
Bedenker van de Rain(a)way-tegels.

Fien: 'Gebaseerd op Japane architectuur maken de bouwstenen van Rain(a)way het proces van vallend regenwater, dat langzaam in de grond zakt, zichtbaar en mooi.'

de riolering ontlasten. Maar ook mooi, omdat na elke regenbui een soort mini-riviertjes ontstaan in de publieke ruimte."

Vanwege die gultjes zijn de tegels overigens niet geschikt om direct op te lopen, benadrukt ze. "Je loopt er in principe omheen. Wel worden op bepaalde punten 'staptegels' neergelegd, om oversteken gemakkelijker te maken."

Stedelijk ontwerpureau "De Urbanisten", met wie Fien inmiddels een samenwerking is aangegaan, is er met steun van de gemeente al langer bezig om allerlei slimme wateroplossingen te bedenken voor het veranderende klimaat. Directeur Dirk van Peijpe: "Het regent steeds meer en extremer in de wereld. En dus zijn nieuwe, innovatieve maatregelen nodig die onze dichtbebouwde steden beschermen tegen het teveel aan regenwater. Eerder ontwierpen we het waterplein, dat bij extreme neerslag water opvangt en als het droog is een fijne plek is voor sport en spel. Bij zware regenval vangen drie bassins het regenwater van de daken en de open ruimte van de buurt op. Bij elkaar zo'n 1,7 miljoen liter water."

Of de tegels ook op andere plekken in Rotterdam terecht komen, is nog onduidelijk. Het gaat nu nog om een proef.

ILJA POST

Singel Hordijkerveld fase 1

WATER FOR AN ATTRACTIVE CITY

Watersquare Bellamyplein

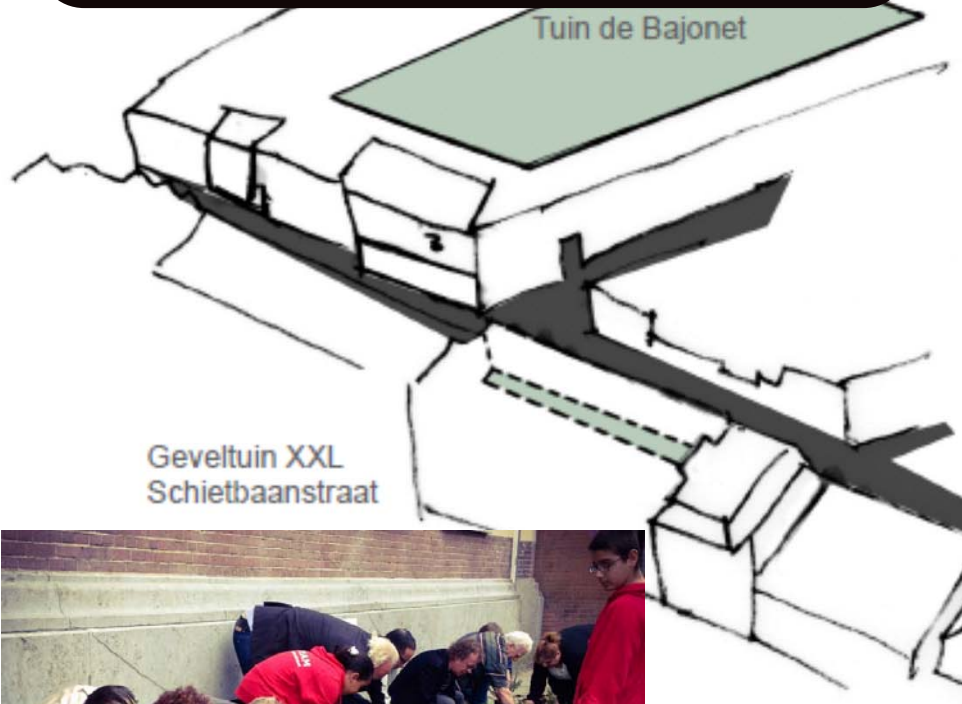
Watersquare Frederiksplein

RIVER AS A TIDAL PARK

SOCIAL AND PHYSICAL

4 | Stad & Regio

De geveltuintjes zijn hot

Trend heeft louter positieve effecten, aldus expert

ROTTERDAM | Geveltuintjes, bloempotten en bankjes. Steeds meer Rotterdammers maken van hun eigen straat iets moois. En dat heeft enkel positieve effecten, constateren de schrijvers van het boek 'De Stoop'.

ANTTI LEIKKO

Zelfs 4 jaar geleden begon Miranda Spek (47) ermee; een eigen geveltuinje voor haar woning aan de Schiederskadeaan. Aangevuld met een houten bankje, dat met een stevige ketting is vastgelegd. Het struikgewas is inmiddels flink gegroeid. „Met als voordeel dat veel minder voorbijgangers naar binnen staren,” zegt ze.

Het meest is ze in haar nopjes met haar bankje. Ze heeft ook een achtertuin, maar op straat is het gezellig. „Met een glaasje wijn en een boekje. Zelfs wildvreemden zagen gezellig. We maken er echt een beetje van”.

Het Liskwartier, waar Spek met haar gezin woont, geldt als het voorbeeld voor liefhebbers van deze groene trend. Geveltuintjes, goed gevulde bloempotten en een rijke schakering aan banken en stoelen. Het is er allemaal in overvloed.

der Ham en Daniël Heussen een boek over het fenomeen geschreven. Het is een ode aan *De Stoop* geworden - wat ook de titel van het boek is. Ze hebben met behulp van *Geveltuin*. Maar toen dan terugkijkt

zegt Van Ulden. „Een straat met geveltuintjes is in alles prettiger: levendiger en minder anonim. Ons boek is ook een aansporing om er bij nieuwe bouwprojecten rekening mee te houden.”

Uit het onderzoek blijkt dat het vooral 'onbedoelde voordelen' oplevert. „In straten met geveltuintjes is er meer contact tussen de bewoners.

der Ham en Daniël Heussen een boek over het fenomeen geschreven. Het is een ode aan *De Stoop* geworden - wat ook de titel van het boek is. Ze hebben met behulp van *Geveltuin*. Maar toen dan terugkijkt

zegt Van Ulden. „Een straat met geveltuintjes is in alles prettiger: levendiger en minder anonim. Ons boek is ook een aansporing om er bij nieuwe bouwprojecten rekening mee te houden.”

Uit het onderzoek blijkt dat het vooral 'onbedoelde voordelen' oplevert. „In straten met geveltuintjes is er meer contact tussen de bewoners.

der Ham en Daniël Heussen een boek over het fenomeen geschreven. Het is een ode aan *De Stoop* geworden - wat ook de titel van het boek is. Ze hebben met behulp van *Geveltuin*. Maar toen dan terugkijkt

zegt Van Ulden. „Een straat met geveltuintjes is in alles prettiger: levendiger en minder anonim. Ons boek is ook een aansporing om er bij nieuwe bouwprojecten rekening mee te houden.”

Uit het onderzoek blijkt dat het vooral 'onbedoelde voordelen' oplevert. „In straten met geveltuintjes is er meer contact tussen de bewoners.

Eric van Ulden in een van de vele geveltuintjes van het Liskwartier. FOTO JAN DE GRONEN

Ze kruisen elkaar en knopen af en toe een praatje aan. Het is ongedwongen contact. Je moet niet per se op de koffie bij elkaar.”

Burgerij

Het is de vraag waar de trend vandaan komt. Van Ulden refereert aan de 'oud-Hollandse stoep': het eigen stukje grond voor de luiken van de gezonde burgerij. Maar ook in volkswijken was het normaal om voor de deur te zitten. Van Ulden: „Het zit in ons dna. En dat gecombineerd met de opleving van tuinieren en eigen groente kweken... Het is een manier om je te tillen.”

Daarnaast is het extra groen goed voor het milieu, betoogt hij. „Maar goed, geveltuintjes zijn ook weer niet de redding van de wereld. Het is een kans om het leven op straat iets aangenameer te maken.”

In straten met geveltuintjes is er meer contact tussen de bewoners

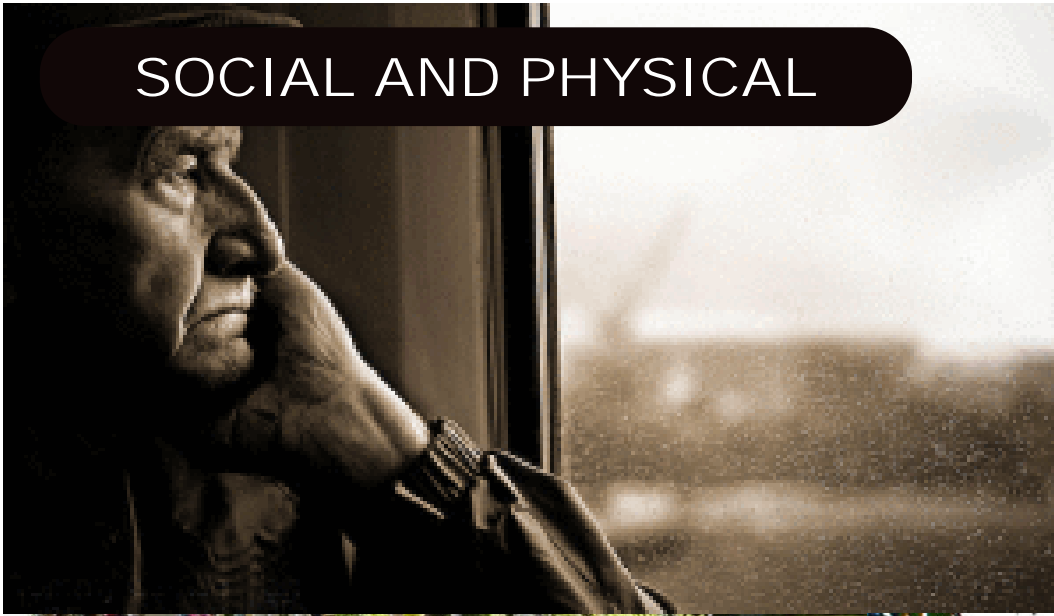
-Eric van Ulden

m pakt uit in Milaan

Het Nederlandse paviljoen op de World Cup

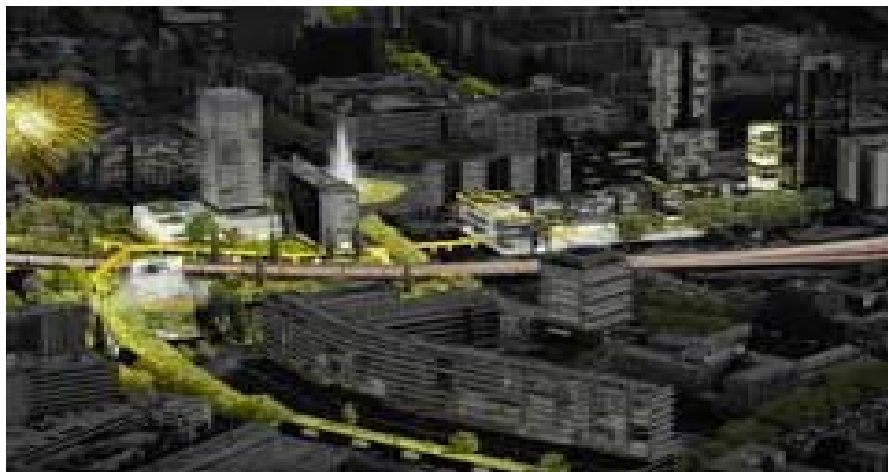
SOCIAL AND PHYSICAL

STADSINITIATIEF - > CITYLAB 010

- Changing policy: Government as facilitator
- Allowing residents to initiate instead of participate
- Stadsinitiatief: residents can propose plans, but have to find funds at least 51 % of budget, best plans gets € 2,5 million from the govt.
- All Rotterdam residents above 12 years may vote for the best plan
- Citylab 010 – 2017 just launched

STADSINITIATIEF

DEPAVING ZOHO

PILOTS...

REDUCING THE EXCESSIVE AMOUNT OF PAVED SURFACE IN ZOHO WAS IMMEDIATELY PUT TO PRACTICE AT THE VLOVERHOFSTRAAT. FIRST BY TAKING OUT TWO PARKING PLACES AND A CHUNK OF PAVEMENT. THEN BY REPLACING THIS WITH A SMALL RAINGARDEN, THE PROMISE FOR A GREENER FUTURE HAS BEEN MADE TANGIBLE FOR EVERYBODY. JACCO BAKKER, DISTRICT MANAGER OF THE BOUWLOCH VAN 'NOORD' ENTHUSIASTICALLY TOOK OUT THE FIRST TILES.

THE MUNICIPAL NURSERY DELIVERED PLANTS... FOR FREE AS WELL

AN LITTLE GIRL HAS GREEN FINGERS

RESULT: A POP-UP, ZERO BUDGET GARDEN !

THE PEOPLE OF NAS, A SOCIAL WORK ORGANIZATION IN THE ZOHO DISTRICT, MAINTAIN THE GARDEN

THIS IS EDUARDO MARIN SALINAS, LANDSCAPE ARCHITECT AT DE URBANSTEN. EDUARDO MADE THE PLANTING SCHEME FOR THE GARDEN AND HE MADE A MAINTENANCE INSTRUCTION FOLDER THAT EXPLAINS HOW TO TAKE CARE OF THE GARDEN. HE EVEN GIVES INSTRUCTION CLASSES TO NAS.

JOHAN IDAPLEIN

Smart systems

s.m.a.r.t. STREETS of the future can be summarized in four themes:

City as sponge: By creating multiple opportunities for water buffering in public and private spaces, combined with infiltration to the underlying soil, there will be less excess water to cope with.

Urban Greenery with added value: Adding greenery in the street not only creates an appealing environment, it also provides cooling, better opportunities for infiltration,

and it purifies the air and water. Small scale food production is possible.

Social & flexible: Creating a more appealing living environments by using high-quality sustainable materials, by making way for different groups of users, and by making them 'owner' of the space.

Efficient flows: Making smart links between different forms of energy, waste, pipes & cables crosses an efficient street with the potential to be self-supporting.

- city as a sponge: water buffering and infiltration
- urban greenery with added value: cooling, infiltration, purification, food production
- social and flexible: pleasant living environments
- efficient flows: a closed waste- and energy system

Space for water and greenery

The rainwater in the house: Rainwater is collected in a large buffer tank on the roof, due to gravity it flows as required into the house, fits an espresso (for the washing machine) and acts as electricity (for the toilet). City water is purified in a wetland that acts as a filter for the rain.

Washing greenery: Water collected in an 80L rain catcher or buffer under the house, can be re-used in the periods (re)washing greenery.

Cooling in the street: One meter in air thickness as air conditioning units, due to the shadow of the tree and water the tree is evaporating. Up to 100% of the trees can be close together, there is enough air circulation.

Staircase to prevent wooden piles from rotting: The spaces are no longer fully paved, there is sufficient space for infiltration. Concrete has to be replaced when it rains. High concrete base levels prevent water (and foundation) from freezing.

Efficient flows

From solar panels to s.m.a.r.t. car the roof of a house is a really good place to use solar panels. The charging points in the street, the supply electricity to recharge the shared s.m.a.r.t. car. The waste owners association pays the investment cost of the solar panels.

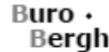
A new perspective on light: Suspended lighting for an attractive street: close to the sidewalk, flexible and low dimension, a street with a warm appeal. These new technologies consume little energy, they are activated on demand and powered by the charging points on the street, the which telephones or other electronic equipment can be charged. While the water fields of the street collect the rain.

Recharge phones while exercising: While playing a tennis basketball match on a public old concrete road, the street on the side generates energy, which powers the charging points on the street, the which telephones or other electronic equipment can be charged. While the water fields of the street collect the rain.

Comparable water - energy: Comparable water from the bottom goes into an underground aquifer: dispersion chamber. This supplies electricity for the bridge, heat (efficiency cost) and is ready for consumption. More comparable water is generated when cooling... etc.

Initiators and partners

s.m.a.r.t. STREET

a roadmap for a climate adaptive urban environment

contact: Daan Deboer landscape + urban design: +31 70 054402
a.s.m@daan-deboer.nl or burr berg: floor@burobergh.nl

Our city climate is changing

Until the late 1960s, streets in the Netherlands were the places to meet towns and cities. This is where people came together, where they socialized. Roads were where you found cars, home and car, cyclists, pedestrians and tradesmen. The roads themselves were narrow, sidewalks were broad, and the world surrounding the road was orderly: those had plenty of space and could grow all the way to houses.

In turn has a negative impact on greenery and neighborhoods built on wooden piles.

The rise in temperatures is particularly noticeable in urban areas where, as a result urban heat islands emerge. Higher temperatures in the city have a negative impact on the well-being, concentration and productivity of those who live and/or work in the city.

It's our ambition to transform every street in the Netherlands into a s.m.a.r.t. STREET. Working on sustainable solutions in existing urban areas - underground and above ground - in public and private spaces. In the coming years we will help communities, policymakers and neighborhoods to shape this transformation; the end result as well as the road to get there.

In addition our climate is changing. On average our winters are wetter and during the summer months, when it rains, it pours. At the same time, it doesn't rain so frequently in summer, increasing the threat of drought, which

Space

Streets - their function has changed from social meeting place to

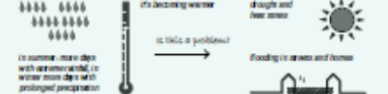

... arterial roads

Meteorological

Wetter, warmer, drier

The solution is on the street

Climate change is a global development, but solutions are to be found in local initiatives and measures.

We believe that the city with all its assets (being the veins of the city) offers opportunities to improve the climate, or at least enable us to respond to climate change more effectively.

1000 x 1 = radical change

Streets form a mighty network. There are thousands of them, and they are constantly changing. If we can apply a small change one thousand times, then radical change will take place. A revolution by evolution.

what is a s.m.a.r.t. street?

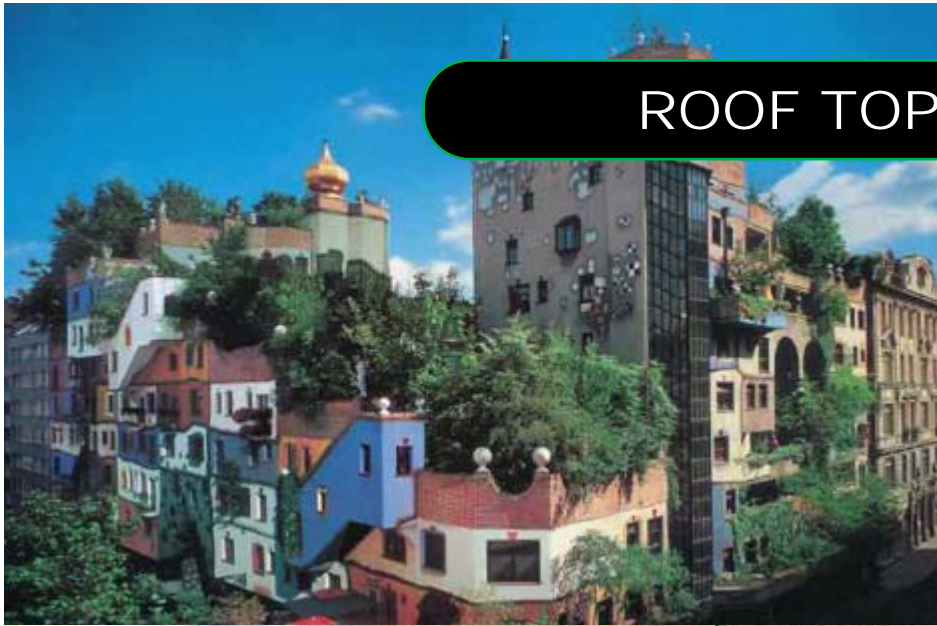

s.m.a.r.t. STREETS are sustainable, multidisciplinary, attractive and resilient. To be realized through smart collaboration (possibly) s.m.a.r.t. STREETS offer solutions underground and above ground, from backyard to backyard, in public and private spaces.

ROOF TOP POTENTIAL

ROOF TOPS: THE NEXT LEVEL

KANSEN VOOR EEN DUURZAAM ROTTERDAMS DAKLANDSCHAP

Rotterdam heeft een uniek daklandschap dat door de geschiedenis is gevormd. Na de oorlog zijn vooral veel platte daken toegevoegd, van laag in de haven tot zeer hoog in de binnenstad. In Rotterdam ligt 14,5 km² aan platte daken. Op al die daken -van plat tot puntig en van groot tot klein- is veel meer mogelijk dan we soms denken. De gemeente Rotterdam wil het medegebruik van de daken stimuleren. Als iedereen meedoet kan er een veelkleurig en uniek Rotterdams daklandschap ontstaan.

In een drukke stad met een hoge dichtheid biedt het daklandschap de ruimte voor een multifunctioneel gebruik, een potentieel dat vraagt om benut te worden. Rotterdam heeft opgaven op het gebied van waterberging, verkoeling en vergroening van de stad en het duurzaam opwekken van energie. Daarvoor is volop ruimte op de daken van de stad. Het Rotterdams daklandschap is bovendien uitermate geschikt voor stedelijke activiteiten, van een eigen terras tot openbare dakparken.

TYPEN DUURZAME DAKEN

- Groene daken zijn begraste daken. Deze kunnen meestal zijn, in de vorm van een secundair of een grasdak. Een intensief groen dak is langdurig en heeft over diverse bepalingen.
- Water daken zijn daken die extra regenwater kunnen bufferen in tijden van hevige regenval. Deze daken hebben vaak een speciaal watersysteem onder een vegetatiewaai waar water wordt opgeslagen.
- Rode daken worden actief gebruikt voor activiteiten zoals sporten, feesten, vergaderingen en hotels.
- Op gele daken wordt duurzame energie opgewekt. De meest voorkomende methode hiervoor is met zonnepanelen.

		
		
Hoge daken bieden ruimte voor afvalbranding en concentratie, uitdijt en koudt.	Hoge daken zijn geschikt voor landbouw; ze zijn onbeveiligd en bieden overblijft voor jagen en prauw.	Hoge daken zijn plekken voor feest en vertier met de binnestad als decor.
		
		
Hoge daken wegen veel wind, vooral als ze jol op het water zijn gewekt.	Stevige daken krijgen extra leeuw met stadsklimaat.	Grote daken van parkeergarages bieden ruimte voor sportvelden.
		
		
Grote woonwijken gebouwd worden krijgen met publieke dakparken.	Stevige daken krijgen contacten met het stads deure van de binnestad.	Het blauw dak weerspiegelt de binnenverandering Rotterdamse licht.
		
		
De energieplanning volgt de stadsbevoegdende concepten van de duurzame energieplanning.	Het 3de niveau bouwkosten heeft een onbeveiligd en intensief gebruikt daklandschap.	De substaar staat heeft een effectief daklandschap.
		
		
Het dak van een monument biedt ook...	De ruimte voor groenheidsplanning...	De ruimte voor groenheidsplanning...

Imago van Rotterdam

Rotterdam, ineens een van de hipste steden op aarde

Dat werd tijd: Rotterdam is erkend als wereldstad

deVerdieping
Trouw

The New York Times

**ROUGH
GUIDES**

10. Rotterdam, the Netherlands

First-class architecture in the Netherlands' second city.

Post-World War II reconstruction has changed the face of one of Europe's largest ports, where striking, cubed architecture gives shape to the most modern skyline in the country. But it's not done yet. This is a banner year for ribbon cuttings to celebrate both new and reconfigured space: An overhaul of Rotterdam Centraal train station (scheduled for completion in March) has already unveiled a new shop-lined pedestrian passageway and the city's first Starbucks. The renovated [Kunsthal museum](#) reopens in February. François Geurds, chef of the two-Michelin-starred restaurant [FG](#), opens another restaurant this month. Come October, the massive arch of the Markthal, whose interior displays 3-D food photographs, becomes the country's first indoor food hall. Need a launching pad? Check into a brand-new gem: the Rem Koolhaas-designed [nhow](#) hotel.

— ELISA MALA

 FACEBOOK

 TWITTER

 PARTICIPATE

European City of the Year 2015

 Gemeente Rotterdam

Rotterdam is best known for its container-clogged port, but in the past few years, more exciting projects have been dropping anchor. The Netherlands' biggest building, a new "vertical city" called De Rotterdam, will soon be alive with cafes and restaurants, heralding a new dawn for the high-rise area locals have dubbed Manhattan on the Maas. Across town, the cavernous tube-shaped Market Hall is about to open as Rotterdam's best snack stop, with a hundred food stalls selling everything from chewy waffles to giant balls of edam.

TERIMA KASIH – THANK YOU

